

הניקוד מאשר שכל זה יימנה עם השירה

על הניקוד

לגדעון עפרת

ושאלה אותי אורין לפני שהלכה: למה אתה מנקד את כל יומניך? מיום שבאה תהלה לעולם רשמונה הוריה בכתוב חסר: תהלה. כאשר עמדה על דעתה הרגישה את החסר והחליטה להוסיף לשמה יו"ד בתעודת הזהות: תהילה. נמשכו ממנה הימים ונמלכה בדעתה. וחזרה לכתב את שמה תהלה, אך לא שנתה את השוני, וכך היא נקראת בפי עצמה תהלה, ובכל רשויות החק ומוסדות הדין והמחקר שמה תהילה, ויש שתועה דעתה בפנותה אליהם, והיא מציגה עצמה כתהילה בשעה ששמה אחר. והוריה קוראים לה תהלה כבראשונה ואחיה תהילה והדין בענין זה אינו נמצא בסדר יומה. וכדי לשאת את שמה בהסכמה אחת חייב אני בנקוד, וכיון שהיא הספר כלו, ראוי לכל יומני להיות מצויים בדין זה. זו וזו בלבד הסבה שבגללה יומני כלם מנקדים. וסבות אחרות ישאן הצער על שתהלה עצמה, שמעבר לשמה, אינה בעולמי עוד.

הנקוד מבהיר את העמומים ומעיר נעלמים. ומתיר לעמומים להיות עמומים. הנקוד סלחן. הנקוד חד משמעי. הנקוד מברך על המגמר ומעיד על החתום. הנקוד הוא קשר למסורות ומזור לעירמים ולנערים במלתם, כנערה מאמינה וטובת לב שמצאה בשעה אחרונה בגדי שבת ללא רבב בקרן חדרה, כשמשפחתה כבר אסופה סביב השלחן. הנקוד הוא גלוי הבושה בעירמים כטעם פרי עץ הדעת: מיום שהחל הספור בתורה חל צרך בנקוד. הנקוד ראה את כל המלים בעברית. והנקוד ראה את הקולות. והנקוד ראה את קול תהלה בחשכה, בכל החשכות שהיו שם, בחדר, בכל לילה, בחם של מפוזר החם, אומרת לכלם, אני אדע שאתה אוהב אותי רק כשתצליח לחדר, ומיום שבאו המלים האלה בנקוד לא היו עוד רכוש החשכה. הנקוד משיב את מלות החשכה לשעת האסורים. הנקוד נקנה ביסורים. הנקוד משיך למלה את כל הימים. הנקוד אשה מתפשטת מגיפה תריס עד חציו ההופך אור לפס אור ורצון לפס אור קלוש. הנקוד יודע. הנקוד חם ותמים.

הנקוד מדיק את המלים, מציב אותן בחקים. הנקוד משנה את חריגיו לחקיו. אין ספר עברי מנקד שאין בו טעות אחת לפחות, כי ככל שמתרבות המלים מתרבה הסכוי

לְטֵעוֹת וּלְשִׁכְחַת הַחֹק וְהַחֲרִיג. גַּם אִם יִישְׁרוּ עוֹרְכִים אֶת דְּבָרֵי וּמַגִּיחֵי נִקּוּד יִתְקַנּוּ אֶת הַנִּקּוּד, תִּשְׁאָרְנָה טְעוּיֹת וְעֲלִיָּהֶן טְעוּיֹת נִקּוּד. הַנִּקּוּד הוּא בְּחִירָה לְהִתְצַב בְּפָנֵי הַטְּעוֹת וּלְטֵעוֹת. הוּא הָאֲמוּנָה בְּנִשְׁוֹאֵין אֶצֶל גְּרוּשִׁים בְּשִׁלְיִשִּׁית. הוּא הַלִּיכָה לַחֲנוּת חַיֹּת בְּחַפּוּשׁ אַחַר חַיִּת הַמַּחְמַד הָאֲחֻרֹנָה שֶׁתִּאֲמָץ כְּשֶׁהִחִיָּה הָאֲחֻרֹנָה שְׁנוֹתֶרָה בְּחֲנוּת הִיא פֶּרֶפֶר. הַנִּקּוּד מוֹצִיא אֶת מָה שְׁמוּכָן לְצִאת אֶל הַשִּׁיר, אֶל סֵד הַשִּׁיר, אֶל תּוֹחֶלֶת הַקְּרִיאָה בְּשִׁיר, שֶׁהִיא כְּמִשְׁךְ הָעֲרוֹת שֶׁל כְּנָפֵי פֶּרֶפֶר. הַנִּקּוּד גּוֹמֵר עַל הַסְּפוּנְטָנִיּוֹת. הַנִּקּוּד מְזַכֵּיר לְמַלְּאָה אֶת עֲבָרָה הַסְּפוּנְטָנִי וְהוֹפֵךְ אוֹתוֹ לְצַעַר עַל הַחֲתוּם. הַנִּקּוּד חוֹנֵט אֶת הַמְּשַׁפֵּט מִלְּמוֹדֵי הַמְּשַׁפְּטִים בְּמַכְלֶלֶת קְרִית אוֹנוֹ, מֵהַלִּילוֹת הַסְּפוּנְטָנִיִּים בְּקְרִית אוֹנוֹ, וְשֵׁם אוֹתוֹ בְּחַלִּפַת עוֹרֵךְ דִּין. וְהַנִּקּוּד עוֹרֵךְ אֶת הַדִּין שְׁנַתֵּן.

הַנִּקּוּד מְבַטֵּחַ לְהִיּוֹת קָרָם הַגָּנָה אִלּוּ בְּאֲמַת הִיָּה בְּעוֹלָם קָרָם שְׁמִגֵּן עֲלֵיהֶּ מִפָּנֵי הָעוֹלָם כְּשֶׁאֲתָהּ מְרוּחַ בּוֹ, וּבַפֶּעַל הוּא מִגֵּן עַל הַמְּלִים כְּמוֹ שֶׁהַדְּבָר הַמְּכַנֵּה "קָרָם הַגָּנָה" בְּאֲמַת מִגֵּן עַל הַגּוֹף בְּשַׁעַת הַחֵם הָאֲרָכָה. הַנִּקּוּד הוּא מַעְגַל מִתְּבַגְּרִים בְּעוֹרִיאֵלִי לְפָנֵי עֲשׂוֹר, שֶׁר אֶת הַשִּׁיר "מִכָּה אֲפָרָה" כְּשִׁיד נַעֲרָה מִחֲזִיקָה אֶת יָדֵי בְּשַׁעַת הַשִּׁיר, מִחֲזִיקָה מְעַמְדִים, וְגַם אִם לֹא אַחוּשׁ בְּהָ אַחֲרָיו, לְעוֹלָם אִמֵּר מִכָּאֵן שֶׁיִּדְעֵתִי יָד אֲשֶׁה. הַנִּקּוּד מֵאֲשֵׁר שְׁכַל זֶה יִמְנָה עִם הַשִּׁירָה. לֹא בְּמֵאָה אַחוּזוֹ, אֲבָל בְּיוֹתֵר מִמֶּה שֶׁהִיָּה. הַנִּקּוּד נוֹתֵן לִי לְהַבְדִּיל אֶת כָּל זֶה מִחֵי וְלִקְרֹא לְכָל זֶה זְכוּרוֹנוֹת. הַנִּקּוּד יִתֵּן לִיד הַנַּעֲרָה לְחוֹר אֵלֵי כִּיד שְׁנִיָּה לְכָל הַיּוֹתֵר. הַנִּקּוּד הַטּוֹב נִמְשָׁךְ כְּרָגַע הַבְּטַחַת הַיָּד הַהִיא, עַד שֶׁבָּאוּ מִדְּקָדִים וְשָׁנוּ אֶת חֲקִיו כְּפִי שִׁידִים אַחֲרוֹת הַפְּרוּ אֶת הַיָּד הָרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁתּוֹרֵן הִיָּה מְכָרַח לְבוֹא. סְפָרִים בְּנִקּוּד יִשְׁן מִתְּכַסִּים מְדִי שְׁנָה בְּטְעוּיֹת הַמְּתוֹסְפוֹת לְטְעוּיֹתֵיהֶם הָרֵאשׁוֹנוֹת, הַטְּבָעִיּוֹת. הַנִּקּוּד הוּא שְׁקָרָן קוֹקְסִינֵל. הַנִּקּוּד הוּא רָגַע הַבְּכִי שֶׁל אָבִי עַל הָאֶסְלָה בְּלִילָה, כְּשֶׁלֹּא רְצִיתִי לְבוֹא לְעָרֵב סְרִטִי הַגָּמֵר שֶׁל הַשִּׁכְבָּה שְׁבָה לְמִדְתִּי, אַחֲרֵי שֶׁאֲמָרוּ לִי שֶׁשְׁלַתִּי בְּמִישׁוֹר הַחֲבֵרְתִי.

הַנִּקּוּד יְכַסֶּה כָּאֵן אֶת הַמְּלִים כְּשֶׁתִּשְׁאָרְנָה בְּהֵן רַק מְלִים, כְּשֶׁלֹּא תוֹכְלָנָה לְהִתְקַשֵּׁר עִכְשָׁו לְתַהֲלָה, לְאוֹרִין, לְהִבְיָא לְכָאֵן תְּשׁוּבָה לְעוֹזִיבָה שֶׁלֹּא תִסְבֵּר מִתּוֹךְ רִצְף הַתְּהִלוֹת הָעוֹבְרוֹת. כְּשֶׁלֹּא תִנְסִינָה לְשׁוּא לְהִתְקַשֵּׁר לְכָל חֲבֵרִי, לֹאמֹר לָהֶם: אֲדָם מְדִיק מְכַלְכֶּם עֲזֹב אוֹתִי הַלִּילָה אַחֲרֵי חֲצִי שְׁנָה, וְלְעוֹלָם לֹא תִמְלָאוּ אֶת מְקוֹמוֹ כִּי אֲתֶם מְכָרִים לִי מְדִי. וּמוֹזֵר הַדְּבָר: הַלִּילָה תִשְׁעָה עֶשֶׂר בְּנוֹבְמֵבֶר וְהֵייתֶם בְּחֵי, וּבִשְׁנָה שְׁעָבְרָה הִיָּה הַיּוֹם תִּשְׁעָה עֶשֶׂר בְּנוֹבְמֵבֶר וְהֵייתֶם בְּחֵי, וְאִין הַבְּדֵל בֵּין שְׁנֵי הַמְּצָבִים. וְאִלוּ הָאֲדָם הַהוּא, הַלִּילָה, בְּתִשְׁעָה עֶשֶׂר בְּנוֹבְמֵבֶר – לֹא נִגְעֵתִי בּוֹ. וּבִשְׁנָה שְׁעָבְרָה, בְּתִשְׁעָה עֶשֶׂר בְּנוֹבְמֵבֶר, לֹא נִגְעֵתִי בּוֹ – וְכָל חֵי פְּעוּרִים הַלִּילָה בְּהַבְּדֵל שְׁבִין שְׁנֵי מְצָבִים זֵהִים לְמַעֲשֶׂה. הַנִּקּוּד לֹא יִשְׁמֵר אֶת כָּל זֶה. הַנִּקּוּד לֹא יִרְאֶה אוֹתִי פּוֹתַח צ'אֵט שֶׁל עַר'ן בְּאַחַת בְּלִילָה, עָרֵב שְׁבַת, מְחַכֶּה אַרְבָּעִים דְּקוֹת לְשִׁיחָה שֶׁל עֶשֶׂר דְּקוֹת. נֹזֵךְ בְּשִׁיחָה הָרֵאשׁוֹנָה שְׁלִי שֵׁם, בְּמְלִים הָרֵאשׁוֹנוֹת: "רַק מִדְּעַת אוֹתָךְ שֶׁהַמְּשַׁמְרֵת שְׁלִי נִגְמַרְתָּ עוֹד עֶשֶׂר דְּקוֹת". קוֹרָא לְעַצְמִי "רַן שַׁחַר". שׁוֹאֵל אֶת הַמְּתַנַּדֵּב אִם אוֹכֵל לְקֹרָא לוֹ "צְבִי" וְלֹא יוֹדַע מָה לֹאמֵר. מְצַטֵּט לוֹ

מִהַמִּכְתָּב שֶׁתְּהִלָּה כְּתִבָּה לְחֹבֵר שְׁלֵה לְשַׁעֲבֵר, הַלּוֹחֵם, כְּאֵלֹו נִכְתָּב אֵלַי. מָה אֶגִּיד לָךְ,
צְבִי. בְּוִדְאֵי בְּלִילָה כְּזֹה, בְּאַחַד מִתְּשׁוּעָה עֲשׂוֹר נּוֹכְמִבְרִיךְ, בְּוִדְאֵי הַבְּחִנֵּת בְּשָׁמַיִם וְהַעֲבֵרְתָּ
קוּ בֵּין כּוֹכְבִּים. אִיזוּ צוּרָה יִצְאָה לָךְ אִזּוּ. אִיזוּ צוּרָה תִּתֵּן לִי לְלִילָה הַזֶּה. הָרִי הַנִּקּוּד לֹא
יִרְאֶה אֶת הַלִּילָה הַזֶּה. וְאַפְלוּ הַלִּילָה הַזֶּה לֹא יַעֲזוּ לְרֹאוֹת אֶת כָּל פְּנֵיו.

הערב קרוב תמיד לחדרי

הָעֶרֶב קָרֹוב תָּמִיד לְחֻדְרִי. הוּא חָל בְּחֻדְרִי
בְּתוֹךְ הַחֹדֶר. הָעֶרֶב בְּחֻדְרִי בְּחֻרְדָּה
בְּחֻדְרִי, בְּחֵם הָרַע, הַצְּרוּד, שֶׁל קוֹלֵךְ
בְּחֻרְדָּה, בְּחֵם שֶׁל מְפֹזֵר הַחֵם
שֶׁלֹא יֵצֵא מִמֶּנּוּ חֵם בְּחֻדְרִי, בְּתוֹךְ הַחֹדֶר
בְּמִסְךְ מְפֹזֵר אִישׁ אֶת אִפְרֵם אִם בְּנוֹ, וְהַחֵם
אֵינּוּ מְפֹזֵר בְּחֻדְרִי אֶת עֲצָמוֹ, וְלִכְתּוֹךְ דְּחוּסָה בּוֹ
בְּחֻדְרִי, בְּחֻרְדָּה. בְּחֻשְׁכָּה שְׁנֹשְׂאָרָה הַיְחִידָה
שְׁעוּד נוֹתֵרָה בְּנוֹ כְּמוֹסָה בְּחֻדְרִי, בְּחֵם הַשְּׁבָרִירִי
בְּחֻשְׁךָ, בְּחֻרְדָּה.

שְׁתֵּי בְּדִיקוֹת יָכְלוּ לְהִבְהִיר אֶת חַיִּי
עַד עַכְשָׁיו: בְּדִיקַת אוֹטִיזְם, בְּדִיקַת דִּי־אֵן־אִי
לְהוֹרִי. דָּבָר מְלַבְּדֵן כָּבֵד לֹא יִשְׁנָה
לְכָל שְׁעוֹת הַחַל הָאוֹסְפוֹת אֶת עֲצָמֵן בְּחֻדְרִי
בְּעָרֵב, נְרָאוֹת כְּמוֹ מוֹרוֹת לְסִפְרוֹת בְּתִיכּוֹן, הָאָדָם הַמִּבְיֵשׁ
בְּשֻׁעָרָן, הַחֵם מְפֹזֵר בְּשַׁחֲזֵן חֲמִיצוֹת, מְפַנֵּה
מְגוּפָן מְלִיחוֹת שְׂיֻצְרָה אֲצִלֵּי יָם, פְּנִיָּהן
כְּפָנֵי כָּל מוֹרוֹתֵי נְכֹזְבִים וְעוֹזְבִים

אוֹתִי. הַחֵם הַזֶּה נְרָאָה לִי יְלֻדוֹתֵי וְאֵין בּוֹ סִקְרָנוֹת אוֹ מִין
אוֹ כָּל דְּבָר שֶׁלֹא הִבְהִירָה חֻרְדָּה. הוֹרִי מִתְקַרְבִּים לְחֻדְרִי וְעוֹזְבִים
כְּמַעַט שְׁזוּפִים, שְׁחוּמִים מְעַט פְּחוֹת מֵהַחֻשְׁךָ, מְחֻרְדָּה
אֵינָם נִכְנָסִים אֶל חֻדְרִי, אֶל הַחֻשְׁךָ, לְפִתְעַע עוֹלָה בִּי נִימָה
שֶׁל תְּלֻמִּיד בְּעַמְקַ יִזְרַעֵאל, לְפָנַי שְׁנַיִם, מְדַבֵּר לְיָדֵי עַל אִשָּׁה:
"אֲנִי אוֹמֵר לָהּ: אֲנִי כְּמַעַט כְּמַעַט בְּתוֹכָךְ. אֲנִי כְּמַעַט בָּךְ.
אֲנִי כְּמַעַט כְּמַעַט כְּמַעַט שֵׁם. בְּתוֹכָךְ. וְלֹא הֵייתִי. וְאַחַר כֵּן
הֵייתִי בְּלִי שְׂיֻדְעָה. אוֹלֵי יְדַעָה." אֶל הַדְּבוּר הַזֶּה נִצְמַדְתָּ חֻרְדָּה
אוֹמְרַת אֲנִי שֵׁם, כְּמַעַט שֵׁם, כְּמַעַט אֲנִי, חֻרְדָּה
כְּמוֹ הַחֵם שֶׁכְּמַעַט שֶׁהוּא חֵם, שֵׁם, בְּחֻדְרִי, אֲנִי כְּמַעַט שֵׁם, חֻרְדָּה
אֲנִי כְּמַעַט כְּמַעַט כְּמַעַט שֵׁם, בְּחֻדְרִי, בְּחֵם שְׁמֻגְדָּר
מִן הַחֵם. מוֹצִיאָה אוֹתָךְ כְּמַעַט מִן הַסֹּדֶר. אֲנִי כְּמַעַט בְּסֹדֶר
עַכְשָׁיו, כְּמַעַט לֹא חֻרְדָּה. אוֹמְרַת: עֹמֵר שְׁלִי
אֶתָּה עוֹד תוֹדָה לִי. אֶתָּה עוֹד תֹּאמַר לִי תוֹדָה.

לא יהיה עוד חום, אמרה תהלה. ולא הבנתי למה התכוונה. "לא יוסיף להיות כאן חום?" "לא יהיה כאן חום אחר?" מכל מקום נראה שדברה על החום הראשון. הוא החום של מפגז החום. הוא החום שהעדרו יצר את הצורך לפגז מה שגותר ממנו. הוא החום ששכנע אותנו להכנס אל החשך הזה. ששכנע אותנו להשאיר בחשך, לתת לחשך לכסות את כל המראות שהיו. להרגיש איך מתחדדים הריחות. הריח הנעים שקורא לך להתפשט. והריח הרע שבהתפשטות.

נדמה לי עכשו שהשבר התרחש ערב אחד, בחשך, כשעלתה תהלה ממזי אמה בחדר הסמוך למעשה, והיא נקיה מריחותיה הזכורים. המים היו חמים ומתוכם גם גופה. ועדין אני אומר: גופה היה חום, אבל כבר לא היה בו חום. לא היה בו החום הראשון, שהוא בעצם אשליה של הבנה. לא היה עוד חום מול הלכוך שלי, מול החרטות שלי (כתבתי "חרטות" ורציתי לכתוב מלה אחרת). כמו שספרה לי פעם תהלה: "כשהייתי בצבא וחזרתי באוטובוס מתל אביב לירושלים אהבתי להרדם על כתפיים של חילים שלא הכרתי. אף אחד לא אמר לי כלום על זה. ותמיד אחרי שהתעוררתי חשבתני: בעוד שעה כבר לא אוכזר את הכתף המסימת הזאת. כל הכתפיים שנרדמתי עליהן יתאספו לכתף אחת שלעולם לא יהיה 'שלי' בה. שלעולם לא תהיה שלי. מזה אני שואלת את עצמי אם בכלל היתה אי פעם כתף בעולם. נתתי את השם 'כתף' לדבר שלעולם לא יהיה בשבילי כתף ברורה, מעבר לנקודת השענוות". ככה גם החום הראשון. שהעזתי לקרא לו בשם רק אחרי שנעלם מחדר תהלה. ואולי מעולם לא היה.

החום הראשון. החום הראשון. לשכב במטת תהלה. להשען על החשך. לעצם עיניים לחשך שבתוך החשך. להריח את החום הראשון. שנשאר בעקור בין מלים. ליאור שאמר, "נראה מה יהיה. אל תדאג. אל תחשב כמו תמיד" כשראשו כבר בתוף החלצה. אמי שאמרה, "כשאתה עובר לחיות עם אשה אל תכניס לשם את הרצון האינסופי שלך שיראו אותך מבפנים. כי זה חוץ המעשה". אורין עם פרצוף העכבר שלה צוחקת. מכונצת את עיניה הקטנות בחיוך הרע והנעים. אומרת לי זוכר את החיים. שהיינו חיים. אלה היו החיים.

אורין היקרה ממציאות, טובת הלב, שהלכה. שראתה לפני כן תהלה בחשכה. שראתה אותי. כשבקשתי שתכתב עלי שיר כתבה שיר שהתחיל במלים "אני לא רוצה כדורים / אני רוצה מהבכי בחוזק / תני את ים חייך". "אני רוצה" ולא "רוצה". כי באמת בחשך ההוא כבר נטלו ממני כל סממנים של גבריות. אבל אני חיב לרגע לומר את הדברים פשוט: שקרתי כשכתבתי ששום דבר לא נראה בחשך. בחדר תהלה. את הזין שלי שלא עמד ראו בחשך. את הנסיונות של תהלה להעמיד ראו בחשך. את הדמעות שיצאו

לְאַסְפָּה סְבִיב עֵינַי. אֵת הַמַּלְיָם שֶׁל תְּהִלָּה, "אִם לֹא תִקַּח וַיֶּאֱגְרָה אֵין עַל מָה לְדַבֵּר". אֵת
הַמַּלְיָם שְׁלִי, "מִתִּי הָיָה עַל מָה לְדַבֵּר". רְאוּ בַחֲשֵׁךְ. שׁוּם גְּבֻרִיּוֹת לֹא הָיְתָה שָׁם. וְעַדִּין,
"אֲנִי לֹא רוֹצֶה כְּדוֹרִים". זֶה מָה שֶׁיֵּצֵא לִי מֵהַפֶּה. כְּשֶׁשִּׁמְעֵתִי אֵת עֲצָמִי לֹא נִרְגַעְתִּי.
אֵיךְ אוֹרֵין יִדְעָה. אֵיךְ הִיא רְאֵתָה אֵת זֶה. אֵיךְ יִדְעָה כִּי־צַד זֶה יִרְאֶה. בְּאִיזוֹ צְלִילוֹת זֶה
יִרְאֶה. אֵיךְ יִדְעָה שֶׁהַדְּבָרִים יִבֹּאוּ מִתּוֹךְ מַיִם. מִמֵּי הָאֵם. וְכִמָּה רְצִיתִי בְּרַגַע הַהוּא אֵת
הַבְּכִי. כִּי מֵעוֹלָם לֹא יֵצֵא מִתְּהִלָּה מוֹלֵי הַבְּכִי. כִּי בְּרַגַע הַהוּא יִדְעֵתִי: הַבְּכִי הוּא הַחֵם.
וְלֹא יִהְיֶה עוֹד חֵם.